

МАЂАРСКА/MAGYARORSZÁG



1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ

Службени назив: Република Мађарска

Међународна ознака: Х

Државно уређење: Парламентарна демократија

Површина земље: 93.030 km²

Главни град: Будимпешта

Службеник језик: мађарски

Временска зона: GMT+1

Позивни број: + 36

Валута: Мађарска форинта

2. ОСНОВНИ СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ

Број становника: 10.198.315 - према попису из 2001.

Структура становништва: Мађари 89,9 %, Роми 4,0 %, Њемци 2,6 %

Стопа незапослености (2010): 11,6

БДП (2010): 130,3 (USD mrd)

БДП по становнику (2010): 13 180 (USD)

Раст БДП-а (2010): -1,0

Стопа инфлације (2010): 4,9

3. СПОЉНОТРГОВИНСКО ПОСЛОВАЊЕ

мил.ЕУР

	2010.
Укупан увоз	65 934
Укупан извоз	71 449
Салдо робне размјене	5 515

3.1. Топ 10 земаља извозних дестинација Мађарске у 2010. години

мил.ЕУР

РАНГ	ЗЕМЉА	2010.
1.	Кина	1 190 490
2.	САД	963 347
3.	Њемачка	957 135
4.	Јапан	580 704
5.	Холандија	432 496
6.	Француска	392 745
7.	Република Кореја	351 793
8.	Италија	337 584
9.	Белгија	310 947
10.	Велика Британија	306 002

Извор: Државни завод за статистику Мађарске

3.2. Топ 10 земаља увозних дестинација Мађарске у 2010. години

мил.ЕУР

РАНГ	ЗЕМЉА	2010.
1.	САД	1 483 365
2.	Кина	1 052 015
3.	Њемачка	804 737
4.	Јапан	522 456
5.	Француска	456 895
6.	Велика Британија	422 491
7.	Холандија	389 927
8.	Италија	364 950
9.	Република Кореја	320 737
10.	Канада	295 132

Извор: Државни завод за статистику Мађарске

3.3. Производи које је Мађарске извезла у 2010. години

мил. ЕУР

ИЗВОЗНИ ПРОИЗВОДИ	2010.
Машине и опрема за превоз	43 014
Произведена роба	19 724
Храна, пиће, цигарете	4 955
Горива, електрична енергија	2 024
Сировине	1 732

Извор: Државни завод за статистику Мађарске

3.4. Производи које је Мађарска увезла у 2010. години

мил. ЕУР

УВОЗНИ ПРОИЗВОДИ	2010.
Машине и опрема за превоз	33 201
Произведена роба	21 014
Горива, електрична енергија	7 064
Храна, пиће, цигарете	3 270
Сировине	1 385

Извор: Државни завод за статистику Мађарске

3.5. Поступак увоза роба и услуга у Мађарску

Код увоза непољопривредних производа у тзв. "нормалном поступку" користи се писана царинска декларација под називом Јединствени административни документ, уколико прописима није другачије одређено. Садржај поменуте декларације одређен је прописима ЕУ. Декларацију треба поднијети особа која робу увози. Царински поступак мора бити завршен у року од 45 дана ако се роба увози морем, односно 20 дана ако се роба увози другим превозним путем.

Код увоза пољопривредних производа тражи се фитосанитарно увјерење за увоз свјежег воћа, поврћа и других биљака, те санитарно увјерење код увоза производа животињског поријекла те рибе и морских производа. Оба увјерења издају надлежна тијела земље извоза.

Изузетак од принципа слободног увоза у Мађарску (око 95% роба не треба посебно одобрење) чини тзв. TARIC, тј. база података интегрисаних царинских тарифа ЕУ (www.vam.hu) које се примјењују на увоз појединих врста роба на подручје ЕУ.

Привремени увоз је регулисан прописима ЕУ доступнима на веб страницама ЕУ www.euroopa.eu.int/eur-lex/en/lif/reg/en. Он омогућује привремено кориштење увезене робе без плаћања царинских такси, али најдуже 24 мјесеца од дана увоза. За привремени увоз Мађарска прихвата АТА карнет, којим је поједностављен царински поступак код увоза трговачких узорака, професионалне опреме и робе намијењене излагању на сајмовима и изложбама.

3.6. Царински систем

На веб страници Пореске и царинске уније Европске комисије налазе се релевантне информације везане уз царински систем: http://ec.europa.eu/taxation_customs/index_en.htm.

Мађарски царински систем почива на преузимању регулативе ЕУ коју је Мађарска данас обавезана поштовати. Попис царинских прописа наведен је детаљно на веб страницама Мађарске царинске и финансијске службе www.vam.hu.

Увезена роба подлијеже царињењу у мјесту уласка на подручје ЕУ (дакле то не мора бити Мађарска).

3.7. Порески систем

Порези које плаћају фирме у Мађарској регулисани су Законом LXXXI о порезу на приход и на дивиденде из 1996. године. Више информација о овом и другим релевантним законима из области пореске политике можете наћи на сајту Министарства финансија Мађарске:

<http://www2.pm.gov.hu/web/home.nsf/frames/english>

Порез на приход предузећа плаћају по општој стопи од 16%. Закон омогућује цијели низ пореских олакшица: смањење пореске основице, олакшице код улагања, олакшице за мала и средња предузећа и др.

Физичка лица плаћају порез на примања по стопи од 18%, уколико им примања не прелазе 1,550.000 HUF годишње, а на вишак изнад 1,550.000 HUF плаћају додатни порез по стопи од 36%. И овдје Закон предвиђа низ пореских олакшица.

Детаљни подаци о пореском систему налазе се у Закону CXVII о порезу на лична примања из 1995. године.

Доприносе на име социјалног осигурања плаћају послодавац (око 33% од плате запосленог), као и запослени (око 13,5% од своје бруто плате).

Порез на додану вриједност плаћа се по стопи од 20% (на највећи дио роба и услуга), 15% (на храну, минерална горива, новине), те 5% (на лијекове, књиге).

Детаљни подаци налазе се у Закону LXXIV о порезу на додану вриједност из 1992. године.

Уз наведене постоји и низ других пореза, попут: локалних пореза, пореза на моторна возила, доприноса на изуме, пореза на енергију и др.

4. ТРГОВИНСКИ ОДНОСИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ И МАЂАРСКЕ

4.1. Робна размјена Републике Српске и Мађарске

у хиљадама КМ

Година	2008.	2009.	2010.
Извоз	29 632	30 603	28 703
Индекс	174	103	94
Увоз	188 041	84 942	103 540
Индекс	136	45	122
Укупно	217 673	115 545	132 243
Индекс	140	53	114
Разлика	-158 409	- 54 339	- 74 837

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске

4.2. Топ 10 производа извезених из РС у Мађарску у 2010. години

ИЗВОЗНИ ПРОИЗВОДИ	2010.
	УЧЕШЋЕ %
Умјетни корунд	34,48
Азотна гнојива	14,12
Тканине	11,64
Остале жељезне и челичне цијеви	11,13
Тоалетни папир	2,93
Нафтни кокс	2,79
Живи креч	2,72
Руда и концентрати алуминија	2,01
Остали лијевани производи	1,81
Папир и картон	1,51

4.3. Топ 10 производа увезених у РС из Мађарске у 2010. години

УВОЗНИ ПРОИЗВОДИ	2010.
	УЧЕШЋЕ %
Пшеница	20,58
Натријев хидроксид	8,76
Нафтна уља	8,49
Аутомобили	6,64
Амонијак	3,84
Посије и остали остаци добивени просијавањем и обрадом житарица	3,28
Орашасти плодови	2,17
Уље од сјемена сунцокрета	2,13
Електрични апарати за телефонију	1,87
Производи од цемента	1,79

Извор: Управа за индиректно опорезивање БиХ

5. ОСНИВАЊЕ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА У МАЂАРСКОЈ

Привредно представништво је организациона јединица страног предузећа, која нема својство правног лица. Привредно представништво оснива се уписом, а престаје брисањем из Привредног регистра (упис има конститутивни карактер). Регистар води трговачки суд подручја на којем се

представништво оснива. Накнада за упис у регистар износи 150.000 HUF. Уз захтјев за упис потребно је приложити одлуку предузећа о оснивању представништва, а суд је дужан провести упис у регистар у року од 15 дана. Привредно представништво не може за предузеће обављати предузетничку дјелатност, него само послове одржавања контакта с матичним предузећем, маркетиншке послове, припремање закључења уговора, те информацијске и рекламне послове.

За разлику од представништва, филијала (Branch Office), као организацијска јединица страног предузећа, овлаштена је у Мађарској самостално водити све пословне активности. Филијала се оснива уписом у Привредни регистар.

У Мађарској за оснивање предузећа не постоји тзв: One-Stop-Shop. Међутим ITDH (www.itd.hu) служи као референтна институција у ту сврху, како у припремној фази, тако и у поступку реализације конкретног посла.

Темељни пропис којим су регулисана привредног друштва у Мађарској је Закон CXLIV о привредним друштвима из 1997. године.

Основни капитал потребан за оснивање друштва с ограниченом одговорношћу износи 3,000.000 - HUF (око 12.000 евра), а основни капитал потребан за оснивање дионичарског друштва - Rt. износи 20,000.000 - HUF (око 80.000 евра).

Документација потребна за оснивање привредног друштва је: друштвени уговор (који супотписује и овлаштени мађарски адвокат), те статут друштва.

Захтјев се подноси надлежном мађарском регистарском суду, који је о захтјеву дужан одлучити у року од 30 дана те уписати друштво у регистар. Пропусти ли он то учинити сматра се да друштво постоји и оно може почети обављати своју пословну дјелатност деветог дана од истека горњег рока. По упису у судски регистар друштво се мора пријавити и локалној власти, пореској управи, канцеларији државне статистике и Социјалном осигурању.

6. ЧЛАНСТВО У МЕЂУНАРОДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Мађарска је чланица Сјеверно-атланског савеза (НАТО) и Европске Уније. Више информација о спољној политици ове земље можете наћи на: <http://www.mfa.gov.hu/kum/en/bal>

Такође, Мађарска је чланица многобројних свјетских и регионалних организација и асоцијација. Најзначајније су:

Свјетска трговинска организација – СТО (WTO)

http://www.wto.org/english/thewto_e/countries_e/hungary_e.htm

Међународни монетарни фонд – ММФ (IMF)

www.imf.org/external/country/hun/index.htm

Међународна банка за обнову и развој

www.worldbank.org/ibrd/

7. БАНКАРСКИ И ФИНАНСИЈСКИ СЕКТОР

Мађарски банкарски систем је готово потпуно приватизован 1995/96. године. У државном власништву су остале, због својих посебних функција, двије банке: Мађарска банка за развој и Exim банка. Мађарска народна банка (MNB, www.mnb.hu), је централна банка. Двије трећине банака у страном су власништву (њемачком, аустријском, италијанском, француском, америчком и руском).

Свака домаћа фирма и свако физичко лице може отворити рачун у страном валути у било којој пословној банци. Посебних ограничења нема. Отварање рачуна је један од услова за регистрација предузећа.

Картично пословање и е-банкарство развијено је на приближно исти начин као и у другим земљама чланицама ЕУ. Већина банака данас пружа услуге е-банкарства. На многим продајним мјестима примају се Visa, MasterCard i American Express кредитне картице. У већим трговачким центрима прима се већина најпознатијих међународних картица, али у мањим продавницама прехране или сувенирницама се у правилу плаћа готовином.

Будимпештанска берза (BET) отворена је 1990. године као прва у земљама средње и источне Европе. Број предузећа која нуде инвестиционе услуге је већи од 50.

8. РАДНО ПРАВО И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Страни радници се запошљавају под истим условима као и домаћа радна снага. Потребно је добити дозволу боравка и дозволу за рад.

9. ПОСЛОВНИ ОБИЧАЈИ У МАЂАРСКОЈ

9.1. Сајмови

У Мађарској постоје различити сајмови за различите секторе. Најзначајнији локални организатор сајмова је Hungexpo који организује низ међународних сајмова у Будимпештанском међународном сајмишном центру. Најзначајнији међународни сајмови, које организује Hungexpo у Будимпешти су:

Agro + Masheexpo- сајам пољопривреде и пољопривредних стројева (фебруар)
FeHoVa-сајам лова, риболова и оружја (март)
UTAZAS- туристички сајам (март)
Construma- сајам грађевинарства (април)
Industria-сајам индустрије (мај)
BNV-општи сајам (септембар)
INFOmarket-INFOtrend-сајам информативне технологије (септембар)
Hungaromed- сајам и конференција медицинске технологије и здравства (октобар)
Foodapest-сајам прехране (сваке друге године у новембру)

Budapest International Wine Festival-фестивал вина

Попис сајмова доступан је и на web страници

http://www.buyusa.gov/hungary/en/trade_fairs_in_hungary.html

9.2. Празници и нерадни дани

- 1. јануар-Нова година
- 15. март-Спомен дан Ослободилачкој борби из 1848. год.
- Ускрс
- 1. мај-Празник рада
- Духови
- 20. август-Дан државности
- 23. октобар-Празник ослободилачке борбе из 1956. и дан проглашења 3. Мађарске Републике
- новембар-Свисвети
- 25-26. децембар-Божих
- 31. децембар-Силвестрово

9.3. Радно вријеме

Продавнице су обично отворене од 10.00-18.00 часова, али у shopping центрима су често отворене и од 09.00-21.00. Радно вријеме у банкама и на пошти је обично од 08.00-17.00 часова. Као у Будимпешти тако и у другим насељима могу се наћи продавнице које су отворене нон-стоп.

10. ОСТАЛЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

10.1. Стандардизација

Мађарске институције, укључене у поступак припреме, усвајања и објављивања националних стандарда и њихове усклађености са ЕУ стандардима, доступне су (и на енглеском језику на сљедећим web страницама: www.meei.hu, www.orki.hu,

10.2. Заштита интелектуалног власништва

Надлежна институција у Мађарској је Мађарски патентни уред (Hungarian Patent Office), чије се web странице налазе на адреси www.hpo.hu.

10.3. Међународни тендери и јавне набавке

Информације о јавним набавкама у Мађарској можете пронаћи на web страници: www.kozbeszerzes.hu

11. КОНТАКТИ

Влада: www.miniszterelnok.hu

Кабинет премијера: www.meh.hu и www.ekormanyzat.hu

Министарство привреде и саобраћаја: www.gkm.hu

Министарство спољних послова: www.mfa.gov.hu

Министарство финансија: www.p-m.hu

Министарство унутарашњих послова: www.b-m.hu

Министарство пољопривреде: www.fvm.hu

Министарство рада и запошљавања: www.fmm.gov.hu

Мађарска народна банка: www.mnb.hu

Еџим банка: www.eximbank.hu

Мађарска агенција за улагања и развој трговине (ITDH): www.itd.hu

Мађарски државни завод за статистику: portal.ksh.hu

Удружење мађарске хемијске индустрије: www.mavesz.hu

Мађарска трговачка и индустријска комора: www.mkik.hu

Будимпештанска трговачка и индустријска комора: www.bkik.hu

Савез мађарских индустријалаца: www.mgyosz.hu

Национално удружење грађевинарства: www.evosz.hu

Национално удружење прехранбене индустрије: www.efosz.hu

Царина: www.vam.gov.hu

Амбасада Републике БиХ у МАЂАРСКОЈ

Verseghy Ferenc u.4,
1026 Budapes, Hungary
Тел: + (361) 212 01 06
+ (361) 212 01 07
Факс: + (361) 212 01 09

Амбасада МАЂАРСКЕ у БиХ

Сплитска 2,
71000 Сарајево
Тел: + (387 33) 238 512
Факс: + (387 33) 218 685